

Geen bal op tv

Juni 2004, het is gewoon herfst. Nederland wentelt zich in verf en plastic. In de buurten waar ze weten hoe feest gevierd hoort te worden, zijn de straten eendrachtig oranje gekleurd. Er is in de winkels geen vlaggetje of slinger in onze zo lelijke nationale kleur meer te koop. Het EK Voetbal is in volle gang en op alle beschikbare televisiezenders barst het elke avond van de wedstrijden (logisch), samenvattingen, herhalingen van fraaie acties, goals, overtredingen, blunders van scheidsrechters en (vooral) gemiste kansen, voorbeschouwingen en een onontkoombare overdaad aan nabeschouwingen.

Iedereen voelt zich bondscoach, elke uitgerangeerde trainer weet het beter dan de bondscoach, en iedere tweederangs zaterdagmiddagamateur plattelandsvoetbal met ook maar een greintje behoefte om met z'n kop op televisie te komen (allemaal dus) zal het de bondscoach wel eens even verbeteren en inwrijven, en vult één van de vele te vullen stoelen der experts bij één van de talloze vrijwel identieke EK-programma's op locatie in zo'n avondlijk en onwerkelijk verlicht pittoresk Portugees havendorpje – de veel te bruin verbrande, zijn vragen met reeds ingebouwd antwoord zorgvuldig sarcastisch formulerende presentator luchtigjes gekleed en geparkeerd op een klapstoeltje aan een grote terrasachtige tafel vol jus en nootjes, omringd door de breed grijnzende hoofden van de “mannen die het weten”, terwijl het voor elke gevatte opmerking spontaan applaudisserende publiek triest oranje toetgetakeld op dierentuindranghekafstand mag toekijken. Het is, kortom, genieten geblazen.

Ik zit te zappen en ben blijven hangen bij zo'n voetbalprogramma met uitmelktafel, op 6 geloof ik, maar het kan net zo goed 2, 4, 5 of Veronica zijn. Louis van Gaal heeft ons zojuist, staande naast een magneetbord met daarop de opstelling van de overmorgen te spelen wedstrijd, als een geen tegenspraak duldende, eng strenge schoolmeester het door bondscoach Dick Advocaat gehanteerde ruitsysteem uitgelegd. Hij zegt natuurlijk niet hardop dat hij vindt dat er van het systeem van de trainer van het nationale elftal geen flikker deugt, maar de giechelende kinderen in de klas hebben heus wel door wat hij duidelijk probeert te maken met zijn arrogant opgetrokken wenkbrauw en het toontje in zijn stem. De presentator veegt een druppeltje kwijl uit zijn linker mondhoek en zegt dat hij de uitleg van meneer Van Gaal snapt. De jongens aan tafel knikken gretig mee. Meneer Van Gaal kijkt naar ze alsof hij niet anders verwacht had en gaat nors weer zitten. Stroop en zoete koek worden rondgedeeld.

Dan volgt het hoogtepunt van de avond. De presentator kondigt de artiest aan die een liedje voor ons gaat zingen en leidt met ernstig klinkende stem zijn praatje in. Hij vertelt, plots ingetogen, dat ons de vorige dag het treurige nieuws ter ore is gekomen dat één der grootste artiesten aller tijden is overleden, te weten Ray Charles. Daar geef ik hem gelijk in, dat is zeker een gemis. Bedankt nog, Ray. Ik verheug me al op een flinke portie rhythm & blues.

Maar dan. Brengt! René! Froger! Een! Gevoelige! Ode! Aan! Ray! Charles! Vertelt de presentator ons. Froger zingt een lied van de blinde blueslegende met die zo authentieke pianotechniek. Die immer ontspannen op de toetsen hamerende menselijke metronoom met zijn strot van grof gehakte zwarte noten. Een 'eerbetoon' noemt de presentator het optreden van de mollige Amsterdamse vocalist trots. Gaat Froger hiermee scoren?

Onze René zit met een halve kont iets te dik op een barkruk, ontspannen, tussen de losjes opgestelde muzikanten. Zo ziet een echte Hollandse crooner eruit: zijn uitstraling net zo glad als zijn achterover gekamde haar, nat matje in de nek, zelfvoldaan glimlachend en ongeïnspireerd. Ik begin al bang te worden dat hij straks na zijn goedkope kunstje ook nog aan de praattafel mag aanschuiven om zijn voor ons gewone stervelingen zo belangrijke

mening over de bekritiseerde aanpak van de bondscoach te mogen geven. Ik huiver al bij de gedachte.

De muziek zet in. Froger zet zijn keel op. Ja hoor, hij croont. Hij croont vet. Dat kun je toch van Ray Charles niet beweren, dat ie ooit croonde. Hij jankte de blues ja, jubelde de gospel, maar hij croonde niet. Hou dat wel even gescheiden zeg. Je laat toch Frans Bauer ook geen Brel of Cobain zingen? Shit, laat ik nou niet iemand op een verkeerd idee brengen. Mondje dicht maar weer. Tussendoor komt even een tafel vol tevreden glimlachende gezichten in beeld, en het boze hoofd van Meester Louis. En Froger zalft zich verder door *Georgia on my mind* terwijl achter hem in beeld Nederlanders op vakantie, overdadig uitgedost in wanstaltig oranje, in een volledig ander ritme een dronken polonaise lopen met volle bierglazen in de hand. Dit is Nederlandse kneuter-tv ten top. Wat een misdaad. Ray Charles had beter verdiend.

De avond van de derde wedstrijd van Nederland in dit toernooi zit ik een kwartier voor de aftrap al klaar op de bank. We spelen tegen Letland. Op televisie komt een lang reclameblok vol oranje- en voetbalgetinte spotjes langs, ik kan ze stuk voor stuk onderhand dromen. Knakworsten in oranje verpakking, voetballers die jongleren met kokers chips en blikjes cola, verzekeringsmaatschappijen die onze premies uitgeven aan ongetwijfeld komisch bedoelde oranjegrappen, mobiele telefonie met doelpuntmelding middels sms, oranje vla, oranje sinaasappels, oranje inlegkruisjes... niets wordt mij bespaard. Het is stil in huis – stilte tijdens de storm, die buiten driftig woedt en met veel gejoel aan de bomen rukt, begeleid door de regen die met bakken op de straat valt. Ik kijk vanavond alleen, alle voetbalfanaten uit mijn gezin hebben dit keer een ander kijkadres. En nou maar hopen dat dat goed gaat, ik heb nog nooit helemaal alleen een voetbalwedstrijd bekeken. Hoe zou dat gaan? Zou ik hardop juichen in m'n uppie? Zou ik in slaap vallen? Me stierlijk vervelen?

Op tafel staat mijn eerste pilsje van de (vroeg) avond en ik heb een dikke sigaar klaargelegd voor in de tweede helft. Ik heb een mal oranje hoedje opgezet met een roodwitblauwe rand – aan mij zal het dus niet liggen.

En zowaar: ik geniet van de wedstrijd. Er wordt voor mij gewerkt. De in het oranje (ook al!) getooide voetballers doen erg hun best mij te vermaken en dat lukt ze prima. Nu en dan schuif ik zelfs naar het puntje van mijn zitplaats. Ik verdien een tweede pilsje.

In de rust zap ik tussen de twaalf zenders die vinden dat ze iets over de wedstrijd te melden hebben. Ik zie een trainer in een knaloranje overhemd gezapig zitten commentariëren naast een verveeld kijkende commentator in een knaloranje kostuum. Op Duitsland 1 beelden van mensen met vrolijk in de kleuren van de Duitse vlag beschilderde gezichten die heel beteuterd zitten te kijken. Op een andere zender zie ik Louis van Gaal met een aanwijsstok naast een schoolbord staan. Op weer een andere zender geeft die andere voetbalgoeroe zijn visie op de zojuist gespeelde eerste helft. 'Hun kennen d'r helemaal niks van' zegt hij over de capaciteiten van de al vlot op achterstand gebrachte tegenstander, en hij legt omstandig het nut uit van: 'Een voorsprong wie je hard nodig heb.' De presentator naast hem aan tafel hangt aan zijn lippen, hikt opgewonden van de lach en verslikt zich vervolgens heftig. Hij kondigt kuchend en proestend en met gebroken stem de tweede helft aan – de goeroe bekijkt hem geringschattend, laat een korte stilte vallen en zegt dan koeltjes: 'Neem een slokje water.'

Maar voordat we het vervolg van de match kunnen gaan bekijken worden we eerst nog even getrakteerd op filmpjes die ons meedelen dat we supportersbier met een gratis voetbaltoeter, een krant met EK-bijlage en oranje toiletpapier nodig hebben. Dan komen de grasmaaiers het veld weer opgelopen, en fluit de scheids tot een nieuw begin.

We winnen de wedstrijd met drie tegen nul, deels dankzij mijn oranje hoedje vermoed ik. Ik weet dat ik bij elk doelpunt bescheiden hardop: 'Ja, goal!' heb gezegd, zonder te gillen.

Blijkbaar ben ik een beschaafde supporter (of een slechte, dat weet ik niet, ik heb nu eenmaal geen verstand van voetbal) in m'n eentje. Maar de volgende wedstrijd zou ik toch wel weer graag wat meer medebelevers bij me in de kamer willen hebben. Al was het alleen maar om iemand te hebben die de andere kant van mijn Oranje Hup! spandoek vast kan houden.

© Theo Bennes 2004